

„Satan kiest niet alleen de juiste voorwerpen, maar ook het juiste oogenblik. Hij plukt de vrucht als zij rijp is“ (pag. 106).

„De discipelen gaan heen van het aangezicht des Raads, verblijd zijnde. De Raad lacht. Maar ook de hemelsche Raad lacht (Ps. 2:4), en de weerglans van dezen lach verlicht de Kerk van alle eeuwen, en brengt vertroosting in de harten van de talloze bloedgetuigen, die de navolgers van deze eerste martelaren zijn. Deze lach maakt het bloedbad tot een feest van overwinnend geloof en vruchtdragende liefde!“ (pag. 173).

Dan — over Hand. 5:12-16:

„En nu vooral zijn deze teekenen noodig, omdat door het gericht over Ananias een groote vrees zich over heel den omtrek verbreid had. De menschen deinsden terug. Ze schuwden de heilige mannen op wier wensch de gezonden stierven. Daarom moet het volk weten, dat door ditzelfde Woord de zieken gezond worden. De Kerk moet in de oogen der menschen niet zijn een paleis van justitie, maar vrijstad des levens, Bethesda der behoudenis“.

Genoeg citaten.

We hebben in dit werk een rijpe vrucht van een rijp talent.

J.W.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

Het derde Nat. Chr. Schoolcongres.

Dat congres mag uitstekend geslaagd heeten. Bestond er wel eerst de vrees, dat de tijd minder geschikt was, hielden misschien ook daarom sommige Schoolbesturen zich afzijdig, alle vrees is beschaamd: een twaalfhonderd deelnemers waren uit alle oorden van ons land en uit verschillende andere landen samengekomen om de belangen van het onderwijs in zijn verschillende gedingen te bespreken. De referatenbundel maakte een uitnemend indruk. Ieder, die kennis nam van den degelijken arbeid, die daaraan was besteed, kon niet anders dan met hooggespannen verwachtingen naar het congres optrekken. En dan vielen de discussies in den regel tegen. Gewoonlijk is er te weinig tijd, om op de aangeroerde kwesties in te gaan en daardoor laat zoo'n debat een onbevredigenden indruk achter. Verdient aanbeveling de betwiste punten, die er vermoedelijk aan de orde komen, scherp naar voren te brengen. Men kan dan op verschillende punten tot bepaalde conclusies komen, die aan het denken in het algemeen een bepaalde richting geven. Zooals het nu ging, weet men nog niet recht, of het Congres propagandistisch dan wel opbouwend in wetenschappelijkheid zin bedoeld was. Het laatste is het meest noodig, omdat men in den regel op een dergelijk Congres geen tegenstanders vindt.

Zeer merkwaardig vond ik de groote belangstelling op de sectie Ziekunde. Dat vak trekt. We mogen dat als een gelukkig verschijnsel aanmerken. Wel vroeg iemand, of er niet een beetje gekoketteer onder schuilt, maar daar behoeven we ons, dunkt mij, niet druk om te maken. Wat geen wezenlijke belangstelling is, houdt geen stand. Laten we voorloopig dankbaar zijn, dat er in de kringen van het onderwijs een niet te miskennen streven is, om met de vragen, omtrent het zieleleven van het kind tot klaarheid te komen.

Ook op de internationale sectie is veel genoten. Daar maakte de grijze Minister van Staat Mr Th. Heemskerk duidelijk, dat de Vrije School de oplossing van de schoolkwestie is. Hij gaf hier in het Duitsch, wat hij ons op de Jaarvergadering van den Schoolraad in de Paaschweek van dit jaar bood. Groote dankbaarheid vervult ons hart, wanneer wij mogen verstaan, welke rijke voorrechten wij in ons land mogen genieten en hoeveel dichter wij reeds staan bij het ideaal van de Vrije School dan de mannen uit andere landen, die ook hier aan het woord kwamen.

Jammer, dat de suggestieve rede van Dr Nieuwehuis van Amsterdam over: „De lichamelijke opvoeding en haar beteekenis voor het Chr. Onderwijs“ niet in den Referatenbundel was opgenomen. Zij zal nog een plaats vinden in het Verslag van het Congres. Ik vestig er al bij voorbaat de aandacht op. Hier is alle overdrijving gebannen, de excessen van de sportwereld worden behoorlijk terechtgezet, maar ook de noodzakelijkheid van de lichamelijke oefening in onzen tijd. Er is in de groote steden zoo weinig gelegenheid voor spel overgebleven, de arbeid is niet meer opvoedend en bevreemdend voor de lichamelijke behoeften. Daarom moet ook de Christenheid meer dan tot dusver aandacht aan de lichamelijke oefening geven en ze kanaliseren in eigen bedding.

Met voldoening kunnen de mannen, die het Congres organiseerden, op hun arbeid terugzien. Moge er spoedig een vierde volgen.

Gr.

G. MEIMA.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

Een Overzicht.

In de maand October verrast ds Joh. Rauws, zendingsdirectie te Oegstgeest, ieder jaar ons met

een overzicht van het zendingswerk in Nederlandsch Oost- en West-Indië.

Hij vergeet dus den arbeid in West-Indië niet. Trouwens, ook dit deel van den zendingsakker is onze belangstelling waard, ja het heeft er recht op.

Eerst heeft de actie, met name onder onze Christelijke onderwijzers, voor het Christelijk onderwijs in Suriname den zendingsarbeid aldaar ons nader bij gebracht. En nu de Broedergemeente te Zeist het werk van de Deutsche Harnhutters heeft overgenomen, begint men algemeen in ons land te gevoelen, dat West-Indië door Nederland niet vergeeten mag worden, ook daar heeft God ons een taak gegeven.

Binnenkort zal er een handboek over Suriname verschijnen bij den boekhandel van den Zendingsstudie-Raad; en wij hopen, dat door kennisneming van dit boek meer dan tot dusver het werk onder de Boschmeesters en de Britsch-Indiërs de aandacht ook der Gereformeerde kerken zal trekken.

De gegevens voor het Overzicht van de zending onzer kerken zijn door ds Rauws ontleend aan ons Zendingsblad; het spreekt dus van bekende dingen. Hij heeft echter deze gegevens zelfstandig verwerkt, waardoor ons in een kort bestek duidelijk wordt getoond, welke dingen God op Soemba en Midden-Java ten Zuiden gedaan heeft.

Op Soemba is het nog de tijd van zaaien. Van volksbewegingen naar het Christendom heen is geen sprake. Maar toch breidt het getal Christenen zich uit. Op West-Soemba kwamen er in 1927 135 nieuwe leden bij; op Midden-Soemba werden 34 kinderen en 23 volwassenen gedoopt; op Oost-Soemba werden slechts 5 personen gedoopt, waarvoor geen enkele Soembanees.

Natuurlijk zeggen deze getallen niet genoeg; wat de Heere bezig is te werken in de harten, blijft voor ons verborgen.

Het werk wordt met alle kracht verricht; de opleidingsschool te Karoeni geeft goeroes; het ziekenhuis groeit; er is een normaal cursus; er zijn 56 volkscholen en 2 standaardcholen; de colportage-arbeid breidde zich zeer uit; er worden allereerste bijbellesingen gehouden enz. Ook op Soemba komt Gods Koninkrijk.

Op Midden-Java geeft de Heere veel zegen. Wij geven enkele dorre cijfers, maar zij geven toch veel te denken en te danken.

In 1927 werden 435 mannen en vrouwen gedoopt, en meer dan 300 kinderen. Aan het begin van dit jaar waren er op ons zendingssterrein 6732 gedoopten, ouders en kinderen.

Wanneer wij deze getallen vergelijken met die uit vorige jaren, is er alle reden, om dankbaar te zijn; de groei gaat in versneld tempo; onze arbeiders mogen zaaien en ook maaien. Toch geeft het woord van dr van Andel in Solo te denken: „In totaal tellt de Christelijke Gemeente hier thans 1710 leden; maar behalve die wonen er op ons terrein nog 2½ miljoen menschen!“ Zeker, bijna 7000 Christenen is groote gunst van God; maar zien we op de vele miljoenen Mohammedanen, dan komt het woord „weinigens“ ons vanzelf op de lippen.

In de Buitengewesten vraagt allereerst Nieuw-Guinea onze aandacht, waar de Utrechtsche Zend. Ver. werkt.

„Er is nog steeds een toenemende belangstelling onder de bevolking merkbaar. Het is geen opwekking, ook geen welbewust vragen van het Evangelie in alle deelen, maar toch wel een vragen om goeroes, teneinde in het Christendom onderwezen te worden en ook onderwijs voor de kinderen te ontvangen“. Het is alzoo een wolkje als eens mans hand.

De zendingsdirectie, dr Brouwer, schrijft geestdriftig van zijn bezoek aan Nieuw-Guinea in het Ned. Zend. blad van Maart 1928. „Op een vrij avontuurlijke tocht kom ik met zendeling Groudel in een heidensche kampong, Maboi. Van verre hebben wij gezien, dat er de vlag waait; en daar wij wel reeds meer met dat feestelijk teeken zijn ontvangen, meenen wij eerst, dat onze komst reeds is opgemerkt. Het blijkt anders te zijn. Als wij straks op de voorgalerij zitten van het kampong-hoofd, onthult hij ons het geheim: het is immers Zondag! Zij zijn nog heidenen, maar reeds vroegen zij meermalen een goeroe; en met trotsch wijzen zij den zendeling dien zij zoo ongedacht in hun midden kregen erop, dat zij reeds bezig zijn een gebouw voor school en kerk op te richten. En voor deze heidenen is de Zondag een dag om de vlag uit te steken!“

Van Posso, ook onder ons bekend door den arbeid van wijlen dr Adriani, komen goede berichten. „De arbeid aldaar vertoont vrijwel overal het beeld van een strijdperk, waar het pleit beslist is, en nu gaandeweg de gevolgen daarvan aan den dag komen; steeds meerderen doen den beslissenden stap en spreken het openlijk uit door den doop te vragen, dat zij breken willen met het oude en Christen wenschen te worden“. Opmerkelijk is de mededeeling, dat droomen een groote rol spelen in de verandering van gezindheid, zowel bij overgangen tot het Christendom als bij het doorwerken van Christelijke invloeden in de adat.

Ook op Nias, van welk eiland wij hier reeds meermalen schreven, gaat de arbeid zeer voorspo-

dig. Er zijn reeds 75.000 gedoopten; binnen weinige jaren zullen het er 100.000 zijn, en dan is Nias gechristianiseerd na 13 jaren zendingsarbeid.

Daarmee is de overwinning niet behaald op den vorst der dualisten; want juist nu wint de geest uit den afgrond aan kracht.

Met Nias kwamen wij in aanraking met de zendingssterreinen van de genootschappen uit het buitenland. Behalve op Nias werkt de Rijnse zending, welke in September haar honderdjarig bestaan mocht vieren, vooral op Sumatra. Onder de Bataks heeft zij een volkskerk van 250.000 leden, verenigd in bijna 500 gemeenten, en verzorgd door 23 Europeesche zendingen en 50 inlandische predikanten.

Het verslag klaagt over dit terrein: „de kerkeraden hebben menigmaal meer begrip van hun rechten dan van hun plichten“; en ook: „het rijkwillen worden is veler doel geworden; de dingen van het tegenwoordige leven leggen op velen beslag“.

In verband hiermee wijzen wij op de beteekenis van de Rijnse zending. Den 23 Sept. 1828 werd zij gesticht in de pastorie van het kleine Meltmann bij Düsseldorf. Zij ontstond uit de samensmelting van de zendingsgenootschappen te Elberfeld, Barmen en Keulen. Bijna 550 zendingen heeft zij reeds uitgezonden, en tegenwoordig is zij de grootste corporatie in Duitschland. Haar arbeidsterrein ligt, behalve in ons Oost-Indië, ook nog in Zuid-Afrika, China, en het vroegere Duitsch-Nieuw-Guinea.

Behalve op Nias en Sumatra heeft de Rijnse zending ook nog gewerkt op Borneo, maar in 1925 moest zij dien arbeid loslaten en overgeven aan de Basler Mission.

Van Borneo meldt het verslag: „soms is men geneigd te vragen, of hier en daar het oordeel der verharding over een deel der bevolking is gekomen“.

Van de politieke stroomingen in Indië bemerkte de zending op Borneo dit jaar niet veel meer. Alleen roerden de Jong-Dajaks zich sterk in een stadskerk, en verzetten zich tegen alle gezag. Toen dit verzet niets uitwerkte riepen zij de Adventisten van Java te hulp. Wat zou de zending doen? O, eenvoudig: hij organiseerde de betere elementen in de gemeente tegen deze beweging, en vond vooral steun bij de vrouwen. Om toen bij de verkiezing van ouderlingen de meerderheid der goede elementen te krijgen, gaf hij aan de vrouwen stemrecht, en „es kamen dann lauter ruhige, besonnene Leute ins Presbyterium“. Om heeraan de woorden toe te voegen: „Dit zij andere gemeenten ten voorbeeld“, achten wij allesbehalve goed. En van een bestraffen der opróermakers lezen wij niets! is op Borneo geen tucht in de kerk?

Wij gaan niet verder het breede overzicht van ds Rauws, dat 50 bl. telt, na. Wie zich op de hoogte wil stellen, zal wellicht het verslag kunnen verkrijgen bij het Zendingsbureau te Oegstgeest; of het in den handel is, weten wij niet.

In ieder geval echter kan men koopen het Nederlandsch Zendingsjaarboek, uitgegeven door den Zendingsstudie-Raad, adres te Zeist. In dit jaarboek staan de vele gegevens, die ieder weten moet, die met de zending wil meeleven. Het jaarboek telt bijna 250 blz. en kost slechts f1.75.

Wij willen even de inhoudsopgave overnemen, om velen op te wekken zich dit zendingsjaarboek aan te schaffen.

Eerst wordt natuurlijk een overzicht gegeven van het zendingswerk in Ned. Oost- en West-Indië. Dan volgt een mooi artikel over het eeuwfeest van de „Rheinische Missiongesellschaft“. Vervolgens komen: jaarverslag van den Zendingsstudie-Raad; internationale organisatie der zending; gegevens betreffende den arbeid in Oost en West; zending onder de joden; binnenlandsche propaganda; necrologie; alfabetische naam- en adreslijst en een register van plaatsnamen.

J. D. W.

PERSCHOUW.

Over het actieve kiesrecht der vrouw in de kerk.

In „Het Onderlingenblad“ is opgenomen het referaat van Dr J. v. d. Spek, althans voor het eerste gedeelte. Reeds eerder bracht ik het ter sprake. Ongetwijfeld zullen vele van onze lezers de argumenten van den referent willen leeren kennen. Daarom geef ik hier een gedeelte van het eerste artikel:

In onze kringen hield Dr A. Kuyper in 1898 een pleidooi voor het actieve vrouwenkiesrecht in onze Kerken. Hij schreef toen in „De Heraut“: „Is er één reden denkbaar, waarom de vrouw hier (n.l. bij het aanwijzen van den meest verkiezelijken persoon) niet medezeggenschap zou hebben? Ook zij heeft toch de prediking aan te hooren? Ook zij moet door den Dienst des Woords worden opgeleid. Het zijn toch ook haar geestelijke belangen, die bij zulk een benoeming in het spel zijn. En is er dan iets ook maar in het verschil tusschen man en vrouw, waaruit zou zijn af te leiden, dat dit verschil voor haar in dien zin zou moeten doorwerken, dat wel de man voorkeur mag hebben, maar zij van alle oordeel verstoken moet blijven?“

In Christus is noch man noch vrouw. Wat zeggen wij, dat in het geestelijke het verschil tusschen de geslachten niet doorwerkt. En betreft nu de keuze van een Dienaar des Woords niet juist geest-

lijke be-
zijn? He-
van thes
noch vro
het dan
niet met
Professo
naar zel
stemrech
Als er i
heilsgeoe
zusters z
wij ze v
zaak als
Behal-
malen ch
Ds C. I.
gepleit
Ds
Chris
cijisel
ming; h
meente
ontkenn
betekeer
Imme
dan he-
persoon
roeping
maar k
der gela
En ze
Groning
mij ligt
generale
kend de
en de
Lindeb
mij geoe
Wij
enkele
plaatsen
wonder
Aan
men zie
wegens
Corinti
wordt
men tra
Welke
geen E
sluier?
eerste
o. m. o
den doe
captie
codex
standig
Dit
behan
king:
vrouwe
het co
tegeno
Heilam
handel
Voer
wijze
der de
Saddu
Psalm
ben la
Onze
gevolg
ham. I
van le
En
de vre
dat wi
Kerk?
vrouw
digen
heer
de vre
zalv
recht
ten, o
geme
Kom
veroo
maken
De
zakelij
Apost
gehar
kenem
in Ha
„disc
dat in
Inder
phoo
broed
Bavir
gaden
het
steed
sprek
ken,
om h
van
tus
Op
ven
verbe
hem,
Ma
die v
Jeru
gelee
Onde
over
Op

In „Die Kerkblad“, officiële orgaan van die Gereformeerde kerk van Zuid-Afrika (29e jrg., nr. 635), komt in de rubriek „Vrae“ onderstaand artikel voor:

„n Broeder uit Reddersburg vrae of dit geoorloof is om stukke uit die Bybel op te voer soos „Adam in Ballingschap“?

Die broeder vrae verder of dit nie sonde is nie, want iemand moet tog optree as God en n ander as Satan ens.

„Adam in Ballingschap“ word nou opgevoer in ons land en is n toneelstuk geskrywe deur Vondel, n Hollandse digter.

In „Adam in Ballingschap“ is die Paradies geskiedenis deur Vondel vir die toneel geskrywe en dit is opgedra „Aan die kunstminnende heeren vaders van het oude mannenhuis en weeshuis, voorstanders van het recht gebruik der toneelstukken“.

Wat Vondel Rooms was blyk ook uit sy inleiding op hierdie toneelstuk, waar hy die „Katholieke“ Kerk as onfeilbaar beskou en dan gee hy die Roomse beskouing van die val van die mens, naamlik dat sy oorspronklike geregtigheid n bonatuurlike gawe was, „zuivere gewaden van Hemelse erfrechtvaardigheid“.

Die toneelkarakters is „Lucifer (Satan), Adam, Eva, Rei van Wachtengelen, Gabriël, Rafaël, Michael (Aartsengele), Aemoece en Belial (helse geeste), Uriël (geregtengel)“.

God verskyn nie in hierdie toneel nie. Uriël neem sy plek in, maar Adam herken tog later in Uriël God self.

Belial is n bose gees wat hom verander in n slang. Die toneel laat Lucifer (Satan) eers optree in n alleenpraak met sy Hellebrand; dan volg Adam en Eva, die Engelen, die plan tussen Lucifer, Aemoece en Belial om Eva eers te versoek. Bruijlofsfees van Adam en Eva met reidans. „Dansen we, Gods naam ter eere“, dan dans Adam en Eva lei die voorlans.

Dan volg die versoeking deur Belial (slang) en eendelik die verbanning uit die Paradies.

In die Kategismus verklaring van Voetius, n Gereformeerde Teoloog van die 17de eeu kom die volgende vrae en antwoord voor:

V. Seuden de Comedien niet geoorlooft zijn als men deselve ayt Gods Woord speelde?

A. Neen.

V. Waarom niet?

A. Omdat de Heere de verborgentheden der saligheid niet met spelen wil voorgesteld hebben; maar wil sijn woort met ernst geleert ende gepredickt hebben en dat door sijne Herders ende Leeraers die hij daaron sijne Gemeente toessendet. Omdat oock niemand daar behoort te vertoonen den Heere Christus, ofte eenige andere Goddelicke personen, of de Engelen, Propheten, Apostelen, of de Duyvelen, oock de goddloosen, als Cain, Pharao, Potiphar, wijf, Izebel, Achab, Babsake, Haman, Herodes, Herodias, Cajaphas, &c., om hare woorden niet een iek te spreken.

Die oordeel van Voetius oor deelname aan Bybelse toneel is dan dat dit nie mag nie. Hy se dat niemand Bybelkarakters met n Ek mag voorstel nie. Dit beteken dat n mens die rol van n Bybelse karakter nie mag verpersoonlik nie. In „Adam in Ballingschap“ beteken dit dat niemand mag se: Ek, Lucifer, of Ek, Gabriël, of Ek, Adam, of Ek, Belial. Om die laaste te neem, sal Voetius se bedoeling wees dat dit sonde is om in die karakter van Belial te verskyn, as versoeker te speel en godslasterlike dinge te se.

Die Franse Gereformeerde Kerke van die 16de eeu en die 17de eeu het hulle uitgesprek teen die toneel en in besonder teen Bybeltoneel. Art. 28 Hfsk. 14: Orleans Ediesie 1671.

Gods Woord moet volgens hierdie standpunt nie op die toneel voorgestel word nie maar gepreek word.

n Ander beswaar wat met reg kan ingebring word teen die toneelopvoering van Bybelse stukke is die fantasie, die verbeelding, wat in die kans n sterk element is.

As n mens „Adam in Ballingschap“ lees dan ryd daar baie vragetekens by hierdie kunstprodukt op. Byvoorbeeld, Adam en Eva het n bewige rusie omdat hy nie wil eet van die vrug van die boom nie.

Eva kom daar voor as n eg moderne vrou wat al haar vroulike verleidingsmag gebruik om Adam oor te haal.

Byna kom dit tot n skeiding en Eva se vir Adam dat hy haar nou vir die laaste maal sien en dat hy vir hom maar n ander vrou moet soek.

As Vondel egter daaraan herinner word dat daar nie meer vrouens is nie dan laat hy Eva se dat Adam nog ribbetjies het en „Dat d'Opperste (God) u een vrou, naar uwen zin, bootseere (maak)“. Dan beswyk Adam.

In die kuns word hierdie verbeeldingswerk, meen ons, genoem uitbeelding, maar die groot gevaar is dat hierdie uitbeelding n vals beeld van die inhoud van die Skrif verwerk.

Het artikel is getoekend: J. P. (prof. J. A. du Plessis?) K. S.

Rectificatie. Verleden week stond in het artikel over Prof. Obbink: „Zonder den tweeden zin voor mij zeg ik: hij kan er geweest zijn, hij kan er ook niet geweest zijn“. Dit is iets anders dan ik schreef. De zetter liet een gedeelte van den zin uitvallen. Er heeft in de copie dit gestaan: „Zonder den tweeden zin had ik W. P. B. te R. als bestaande aangenomen. Met den tweeden zin voor mij zeg ik: hij (d. w. z. W. P. B. te R.) kan er geweest zijn, hij kan er ook niet geweest zijn.“

K. S.

lije belangen, die voor man en vrouw even interessant zijn? Het is een heel hangijzer, in tegenwoordigheid van theologen het woord: „In Christus is noch man noch vrouw“ in dit verband aan te halen. We zouden het dan ook uit ons zelf niet gewaagd hebben, als we niet met Dr. Kuiper in zoo goed gezelschap waren. Professor Greydanus is van een tegengesteld gevoelen, maar zelfs op zijn standpunt mag hij aan de vrouw het stemrecht in kerkelijke aangelegenheden niet weigeren. Als er is „gelijkheid in het deelgenootschap aan de heilsgoederen van Christus“, dan vraagt ik: „zijn onze zusters niet leden der Kerk in volle rechten? Mogen wij ze uitsluiten van een op zich zelf middelmatige zaak als het stemrecht?“

Behalve Kuiper hebben ook Bavinek, dien wij meermalen citeerden, en de predikanten Ds A. D. C. Kok en Ds C. Lindeboom voor het kerkelijk vrouwenkiesrecht gezelt.

Ds Kok schrijft in zijn „De plaats der vrouw in Christus' gemeente“ pag. 58: „Vraagt men of er principieel bezwaar tegen zou bestaan, om aan de stemming, b.v. bij een predikantskeuze, de zusters der gemeente te laten deelnemen, dan moet hierop beslist ontkennend worden geantwoord. Voorzeker toch: welke betekenissen hebben dergelijke stemmings?“

Immers naar Gereformeerd Kerkrecht geen andere, dan het laten aanwijzen door de gemeente van den persoon, welken zij het meest verkieslijk acht. De beroeping geschiedt niet krachtens zulk een stemming, maar krachtens kerkeraadsbesluit, gezien den nitlag der gehouden stemming.

En zoo is eindelijk ook de kwestie op de synode te Groningen ter sprake gekomen in het vorig jaar. Voor mij ligt: Rapport in zake het vrouwenkiesrecht aan de generale synode van de Gereformeerde kerken, geteekend door de professoren H. Bouwman, H. H. Kuiper en de predikanten T. Ferwerda, M. Meijering en C. Lindeboom. Alvorens daarop nader in te gaan, zij het mij geoorloofd enkele algemeene opmerkingen te maken.

Wij springen in onze kringen toch wel eens met enkele uitspraken, die blijkbaar slechts een lokaal (plaatselijk) en temporeel (tijdelijk) karakter dragen, wonderlijk om.

Aan het advies van Paulus, niet te huwen, houdt men zich niet, omdat Paulus dit advies gegeven heeft wegens den nood der tijden. Maar zijn woord aan de Corintische gemeente, dat de vrouwen zwijgen zullen, wordt in alle gestrengheid doorgevoerd, of althans men tracht dat te doen.

Welke Christenvrouwen houden zich nog aan hetgeen Paulus voorschrijft over het gebruik van den sluier? Zelfs algemeene uitspraken, zooals van het eerste Jeruzalemsche Concilie, dat de Christenen zich o.m. onthouden moeten van bloederige spijzen, worden door ons niet nageleefd. En niemand maakt daarop captie. Maar woorden van Paulus worden als uit een codex of wetboek voor alle eeuwen en onder alle omstandigheden geldend aangehaald.

Dit nu lijkt mij niet goed. En dan geeft de geheele behandeling van de kwestie mij stof tot deze opmerking: Is het goed, dat de vier tegenstanders van het vrouwenkiesrecht roeksen van teksten aanvoeren om het contra te bepleiten, terwijl Ds Lindeboom daarlegenover dan weer zijn citaten stelt? Hoe doet onze Heiland, als hij in een controvers met de Sadduceeën handelt over de opstanding der dooden?

Voert hij Joh. Daniël, Ezechiel, Jesaja aan ten bewijze, dat men oudtijds ook reeds aan de opstanding der dooden geloofde? Neen, waarschijnlijk zouden de Sadduceeën daartegenover eenige doffe tonen uit Psalmen, Spreuken, de historie van Hizkia, enz. hebben laten hooren.

Onze Heiland beslecht het geding met een logische gevolgtrekking uit de H. S.: „God, de God van Abraham, Izaak en Jacob, is niet een God van dooden, maar van levenden“.

En zoo verstaat ik mij te zeggen: Als wij Christus de vraag mochten voorleggen: „Is het naar Uw wil, dat wij de vrouwen uitsluiten van het stemrecht in Uw Kerk?“ dan zoude Hij antwoorden: „Heb ik niet door vrouwen het eerste opstandingsevangelië doen verkondigen? Hebben de vrouwen niet heur geloof zelfs met heur bloed bezegeld? Hebben zij heur kinderen niet in de vreesse der Heeren opgevoed? Zijn zij niet mijner zalving deelachtig? En zoult zij dan niet erkennen het recht, dat zij krachtens het ambt der geloovigen bezitten, om aan de verkiezing van ambtsdragers in Zijn gemeente mede te werken?“

Komen we nu tot het rapport zelf, dan zij het mij veroorloofd daarop de volgende kantteekeningen te maken:

De deputaten concentreeren hun aandacht hoofdzakelijk op Hand. I, waar sprake is van een nieuwen Apostel i. p. v. Judas Iscariot en op Hand. VI, waar gehandeld wordt over de verkiezing der eerste diakenen in de Jeruzalemsche gemeente. Zij beweren, dat in Hand. I: 15 volgens den oorspronkelijken tekst niet „discipelen“ maar „broeders“ moet gelezen worden. En dat in vers 16 van mannenbroeders wordt gesproken. Inderdaad geeft Nestle in vers 15 het woord: adelphoon (broeders) en in 16: andres adelphoi (mannenbroeders). Maar snijdt dit argument hout? Wat zegt Bavinek hiervan? Wel is waar spreekt Petrus de vergadering aan met: Mannenbroeders, maar dit bewijst het tegendeel niet, omdat de apostelen de gemeente steeds in hun brieven met den naam van broeders aanspreken, en nooit daarnaast van zusters melding maken, gelijk wij toch tegenwoordig algemeen doen. Daarom blijft het ook onzeker, of de vrouwen aan de keuze van een tweetal voor het apostelschap en aan de loting tusschen die twee al dan niet hebben deelgenomen.

Op pag. 4 ontmoet ik een onjuist argument. Het geven van onderricht wordt door de H. S. aan de vrouw verboden, omdat het de meerderheid onderstelt van hem, die het onderricht geeft over hem, die het ontvangt.

Maar hoe maken we het dan met de profetes Anna, die van Christus sprak tot allen, die de verlossing in Jeruzalem verwachtten? En met Priscilla, die zelfs den geleerden Apollos onderwees, net zoo goed als Aquila? Onderstelt dit voorval nu de meerderheid van Priscilla over Apollos?

Op pag. 5 erkennen de deputaten zelve, dat een uit-

drukkelijk verbod aan de vrouw om mede te stemmen in de H. S. niet gevonden wordt.

Maar deputaten meenen: „Zelfs al zou het vrouwenkiesrecht op zich zelf niet ongeoorloofd zijn, dan zouden de tijdsomstandigheden het nog niet raadzaam maken, dit thans in te voeren“. Ja, dat argument van de vrees heeft al wat kwaads gebrouwen in onze kringen. Een grappenmaker vertaalde eens het woord „emancipatie“ door: in de man zijn plaasie.

En dat zou affreus zijn! Onze vadersen werkten er reeds mee op de Synode te Middelburg en nu weer doet het opgeld in Groningen. Is de vrees niet veelal een slechte raadgeefster? Ik herinner mij nog levendig, hoe men den godvruchtigen Dienaar des Woords, Ds Doorn te s-Gravenhage, met het argument van de „vrees“ heeft bewerkt, opdat hij toch maar zou aflaten van zijn streven naar ineenstemming van A en B.

Men deelde hem mede, dat tientallen gezinnen zich zouden afscheiden. „Maar“, zoo vertelde Ds D. mij: „Ik heb die vangyr van de vrees nu van mij afgeschud met het woord: Nu, als men dan weer scheuren wil, dan ga men van ons, maar ik ga door, omdat God het wil.“

En nu de uitkomst? Volgens Ds D. zijn slechts twee gezinnen om die reden van zijn Gemeente afgegaan. Als men sterk aandringt op een nieuwe Bijbelvertaling omdat de huidige ons meermalen dupeert, zooals ondergeteekende overkwam in een overigen niet ongelukkig debat met prof. Eerdman, dan roept men U toe: „U spreekt toch geen kwaad over het werk der vadersen“. Er zullen weer vele menschen zeggen: Die Gereformeerden hebben een nieuwen Bijbel, waarvan wij niets willen weten en zich afscheiden. Wat zegt Bavinek nu van dit verleden argument? „Goed beschouwd is er maar één bezwaar tegen vrouwenkiesrecht, dat gewicht in de schaal legt, en dat is de vrees voor de consequentie: als de kerk aan de vrouw het actieve kiesrecht verleent, dan duurt het niet lang, of zij zal zich genoodzaakt zien, om haar ook het passieve kiesrecht te schenken.“

En dan is de tijd niet ver meer, waarin vrouwen de plaats van de predikanten, de ouderlingen en de diakenen zullen innemen. Zulk een redeneering uit de consequenties maakt gewoonlijk veel indruk op vreesachtige gemeedren, die elke nieuwigheid veroordeelen. Maar ze is toch in den grond der zaak van dezelfde waarde als het dikwijls gebezigde argument, dat de tijd ergens niet rijp voor is. Indien het bewijs, aan de Schrift ontleend, dat de vrouw niet dienen mag in het kerkelijk ambt, althans niet in dat van predikant of ouderling, sterk genoeg is, hebben wij aan het argument der vrees geen behoefte.

Al meen ik, dat de argumentatie hier en daar uitgaat van onjuiste premissen, toch kan dit artikel weer eens de kwestie leeren indenken.

Wat is „veertig jaar“?

In „Noord-Hollandsch Kerkblad“ schrijft de C. Lindeboom in verband met de artikelen, die Dr. N. D. v. Leeuwen in „Woord en Geest“ geeft over het boek van dr. Böhl, en dat — in denzelfden tijd, waarin men hoog opgeeft van de wetenschappelijke juistheid der jongste anonieme brochure. We lezen:

Vergelijking van Ex. 7: 7, Deut. 34: 7 en Hand. 7 wijst uit dat Mozes 120 jaar oud is geworden, en dat zijn leven in drie gelijke tijdperken uiteenvalt: 40 jaar in Egypte, 40 jaar in Midian en 40 jaar in de woestijn.

Dr. Van Leeuwen meent, dat het verhaalde in Ex. 4: 24—26 het bezwaarlijk maakt te aanvaarden dat Mozes 80 jaar zou geweest zijn, toen hij Midian verliet, en zegt dan verder:

„Het voorkomen in den Bijbel van een kunstmatig getalsysteem in de tijdrekening en het meermalen voorkomen van het getal 40 als een rond getal, dat niet letterlijk is op te vatten, en het verdeelen van Mozes' leven in drie deelen, elk van 40 jaar, wijst er op, dat wij hier niet bij het letterlijke getal moeten blijven staan, maar dat wij hier met kunstmatige verdeeling van Mozes' leven te doen hebben, met behulp van het „heilige“ getal 3 en het getal 40... Aan die verdeeling ligt min of meer verwijderd ten grondslag de getalensymboliek, de zinnebeeldige betekenis, die de getallen gekregen hadden. Daarvoor kan men naar tal van buiten-Bijbelsche en Bijbelsche gegevens verwijzen...“

Wat de buiten-Bijbelsche betreft:

„In Babylonie bijv. werden goden door getallen aangeduid. Zoo de god Schamasch door 20, de godin Ishtar door 15, de god Ninurta door 50, etc.“

En van de Bijbelsche wordt bijgebracht Amos 1: 7:

„Daar wordt telkens gesproken van drie en vier misdaden, jegens Israël bedreven, dat is samen zeven, niet om uit te drukken, dat het er juist 3 en 4 en 7 waren, want er wordt integendeel telkens slechts één misdaad genoemd, maar sterker nog, n.l. om uit te drukken, dat een volheid van misdaden werden bedreven, m.a.w. de bedreven misdaad was zoo gruwzaam, dat het een volle maat van slechtheid was. Wij zien dus ook uit Amos 1 en 2 duidelijk, dat het getal drie gebruikt wordt om een geheelheid aan te geven, en daarom wordt in de oudheid eleven van iemand en zoo ook van Mozes, gaarne in drie deelen verdeeld en dan wel gelijke deelen.“

Ge merkt: Deze theologische doctoor stelt een voor ieder duidelijke en overdrachtelijke spreekwijze in een profetische redevoering zoo maar op één lijn met een historische mededeeling. Niet erg wetenschappelijk, zoo men zoo zeggen.

We behoeven hier overigens niet veel aan toe te voegen. 'Is ook voor den eenvoudige klaar als de dag, dat er bij dit geknutsel van de ingeving der Schriften door den H. Geest niet veel overblijft.

‘Zou niemand verbazen, deze uitspraken te lezen in n ethische periodiek. Maar dat ze voorkomen in een orgaan, dat nog steeds zich blijft aandienen als een „Gereformeerd Weekblad“...“!

binnen weinige n dan is Nias igsarbeid. behaald op den wint de geest ig met de zen- en uit het bu- Rijnsche zen- rjarig bestaan nder de Bataks 00 leden, ver- verzorgd door landsche predi m: „de kerke- grip van hun ook: „het rijk- en: de dingen op velen h- de betekenis opt. 1828 werd leine Mettmann saunensmelling Elberfeld, Bar- ngén heeft zij is zij de groot- arbeidslerren- c nog in Zuid- Duitsch-Nieuw- ft de Rijnsche , maar in 1923 overgeven aan ,soms is men het oordeel der volking is ge- Indis bemerkte iet veel meer, i sterk in een lle gezag. Toen de Adventisten ndeling doen? iere elementen gmg, en vond oen bij de ver- heid der goede- vrouwen stem- ruhige, beson- m lieraan de lere gemeenten nve goed. En cers lezen wij e kerk? overzicht van ie zich op de verslag kunnen Oegstgeest; of iet. open het Neder- ven door den In dit jaarboek t weten moet. Het jaarboek 1.75. ve overnemen, ndingsjaarboek. ht gegeven van en West-Indië. het eeuwfeest chaff“. Vervol- Zendingstudie- zending; ge Oost en West; mdsche propa- am- en adres- ten. J. D. W.

rouw in de kerk. nen het refereat i eerste gedeelte. getwijfeld zullen an den referent hier een gedeelte per In 1898 een lesrecht in onze aut: „Is er één ier (n.l. bij het m persoon) niet di heeft toch de door den Dienst n toch ook haar senneming in het r in het verschil zijn af te leiden. ou moeten door- ig hebben, maar iven? noch vrouw. het verschil tus- En betreft nu de uiet juist geeste-